

*Rotterdam Institute of Private Law
Accepted Paper Series*

***Noot bij Rb. Rotterdam 13 mei
2009, LJN BI6102***

*J.E. Allaart & W. Dijkshoorn**

*Published in
JA 2009, 129*

* Respectievelijk advocate bij Pels Rijcken & Droogleever Fortuyn en promovendus aan de Erasmus Universiteit Rotterdam

Abstract

Op 3 mei 1992 is eiser, een politieagent, gewond geraakt bij de aanhouding van een verdachte. Op 14 januari 2000 verzoekt eiser de districtchef om ontheffing van het mobiliteitsplan, een vergoeding in verband met nalatigheid van de werkgever en een vergoeding van de kosten van de civiele procedure. 28 januari 2000 schrijft de leidinggevende van eiser aan de districtchef dat '(d)e nasleep van dit incident (...) tot op heden niet naar behoren (is) afgerond' en dat een tegemoetkoming 'zeker op zijn plaats is'. De leidinggevende denkt aan een bedrag van fl. 25.000,- voor het onthouden van de afkoopkeuze. Daarnaast stelt hij voor de 'civielrechtelijke kosten' (fl. 11.437,65) te betalen en eiser ontheffing te verlenen van de mobiliteitsverplichting. De districtchef ondertekent deze brief en voorziet hem van de tekst 'accord conform voorstel'. De leidinggevende meldt eiser hierna dat (door de districtchef) tot uitkering in overeenstemming met zijn voorstel is besloten. Een kopie van de geaccordeerde brief wordt aan eiser overhandigd en de brief wordt toegevoegd aan eisers personeelsdossier.

In februari 2000 ontvangt eiser fl. 11.437,65 en wordt hij ontheven van de mobiliteitsverplichting. Eiser verzoekt de Politieregio op 13 januari 2003 (ook) het bedrag van fl. 25.000,- over te maken. Dit verzoek wordt afgewezen. Ook een tweede verzoek van eiser wordt afgewezen.

Eiser dagvaart de Politieregio en vordert een bedrag van € 15.090,63 (de beloofde fl. 25.000,- plus rente en gemaakte buitengerechtelijke kosten). Eiser meent primair dat de brief met de tekst 'accord conform voorstel' is aan te merken als een (vaststellings)overeenkomst. Subsidiair meent eiser dat de verwachting is gewekt dat fl. 25.000,- zou worden betaald en dat het niet uitbetalen van dit bedrag onrechtmatig is.

Volgens de Rechtbank Rotterdam kan niet van een overeenkomst worden gesproken. Er is volgens de rechtbank wel sprake van gewekte verwachtingen, maar omdat eiser onvoldoende duidelijk heeft gemaakt dat hij schade heeft geleden door op de gewekte verwachtingen te vertrouwen wijst de rechtbank de vordering af.

Keywords

Arbeidsongeval politieagent. Opgewekte verwachtingen. Schadevergoeding.

[Awb art. 1:3; BW art. 3:310, 6:162, 6:217]

Table of content

1. Inleiding.....	3
2. De toezegging en de regel van de formele rechtskracht	3
3. Opgewekt vertrouwen: de bindende kracht van de toezegging	4
3.1 Toezegging door een onbevoegd orgaan	5
3.2 Een voldoende specifieke toezegging	5
3.3 'Foutje' (toezegging <i>contra legem</i>)	6
4. Schadevergoeding: zonder schade geen schadevergoeding	7
5. Conclusie	8

1. Inleiding

Wie de hierboven afgedrukte uitspraak leest zal zich de volgende keer dat hij op de bon wordt geslingerd wegens te hard rijden niet (luidop) afvragen waarom de bekeurende agent 'geen boeven gaat vangen'. Eiser in de onderhavige zaak is een agent die in 1992 gewond is geraakt bij de aanhouding van een verdachte. Het letsel dat de agent aan zijn knie heeft opgelopen is blijvend van aard en heeft snellere slijtage van de knie tot gevolg. Omdat het dienstongeval niet tijdig is gemeld bij de verzekeraar – een fout van de Politieregio –, is de agent de keuze ontnomen om aanspraak te maken op een afkoopsom voor zijn lichamelijke gesteldheid. De Politieregio blijft daarom (ook in de toekomst) verantwoordelijk voor de kosten die gemaakt (moeten) worden in verband met dit dienstongeval.

De leidinggevende van de agent, Timmermans, schrijft in 2000 de districtchef een brief met het voorstel de agent ontheffing te verlenen van de mobiliteitsverplichting, de civielrechtelijke kosten (fl. 11.437,65) en een afkoopsom (fl. 25.000,-) te betalen. Niet lang na dit schrijven stelt Timmermans de agent ervan op de hoogte dat de districtschef conform het voorstel heeft besloten. De door Timmermans aan de districtchef verstuurd brief – ondertekend door de districtchef en voorzien van de tekst 'accord conform voorstel' – wordt aan de agent overhandigd en in diens personeelsdossier opgenomen, de agent wordt ontheven van de mobiliteitsverplichting en hij ontvangt fl. 11.437,65. De betaling van de afkoopsom van fl. 25.000,- vindt (echter) niet plaats. In 2003 verzoekt de agent de Politieregio om (ook) de fl. 25.000,- aan hem te voldoen. De Politieregio is daartoe niet bereid, zo blijkt uit een tweetal brieven van de korpschef.

De vraag die in deze bespreking centraal staat is of de agent rechtens aanspraak kan maken op de beloofde fl. 25.000,-. De Rechtbank Rotterdam komt – na een aantal keer een andere verwachting te hebben gewekt – tot de conclusie dat de vraag ontkennend moet worden beantwoord. Hieronder nemen we een aantal elementen van het vonnis onder de loep.¹ Allereerst staan we stil bij de regel van de formele rechtskracht (§ 2), dan bij het vertrouwensbeginsel (§ 3), het recht op schadevergoeding (§ 4) en tot slot volgt de conclusie (§ 5).

2. De toezegging en de regel van de formele rechtskracht

Volgens de Politieregio is de (laatste) brief van de korpschef waarin het verzoek van de agent om ook de fl. 25.000,- over te maken wordt afgewezen aan te merken als een besluit. Omdat de agent heeft nagelaten tegen dit besluit rechtsmiddelen aan te wenden is het besluit onherroepelijk en daarmee onaantastbaar geworden, aldus de Politieregio. Hiermee beroept de Politieregio zich op de regel van de formele rechtskracht.

De Hoge Raad heeft deze regel in 1986 in het arrest *Heesch/Van de Akker* geïntroduceerd om de rechtsmacht tussen de burgerlijke- en de bestuursrechter te verdelen.² De regel komt er op neer dat een besluit waartegen niet (tijdig) via het bestuursrechtelijke traject van bezwaar en beroep wordt opgekomen in beginsel door de burgerlijke rechter

¹ De vraag of de brief met de tekst 'accord conform voorstel' en de handtekening van de districtchef is te beschouwen als een (vaststellings)overeenkomst laten we buiten beschouwing (zie r.o. 5.2), evenals de vraag of de vordering van de agent is verjaard casu quo de agent door 'stil te zitten' zijn recht heeft verwerkt (zie r.o. 5.1).

² HR 16 mei 1986, NJ 1986, 723, r.o. 3.3.2 (m.nt. M. Scheltema).

als rechtmatig en daarmee als onaantastbaar moet worden beschouwd.³ Een vordering op grond van onrechtmatige daad heeft bij de burgerlijke rechter geen kans van slagen als het besluit niet eerst is vernietigd.⁴ Wanneer een besluit is vernietigd staat de onrechtmatigheid ervan (in beginsel) vast.⁵ Als de burger niet eerst de bestuursrechtelijke weg bewandelt heeft hij 'zijn beurt om het besluit te laten toetsen voorbij laten gaan. Het zou de taakverdeling tussen de rechters verstoren indien de burgerlijke rechter nu wel tot een zelfstandige beoordeling van het besluit zou overgaan', aldus (M.) Scheltema.⁶ De regel van de formele rechtskracht is daarom/daarmee een strenge regel.⁷

De Rechtbank Rotterdam besteedt in haar vonnis niet veel aandacht aan de vraag of de regel van de formele rechtskracht aan de agent kan worden tegengeworpen. Ze oordeelt kortweg dat ten aanzien van de grondslag van de vorderingen van de agent – primair nakoming van de door hem gestelde (vaststellers)overeenkomst en subsidiair onrechtmatig handelen van opgewekte verwachtingen – slechts de civiele rechter bevoegd is en dat in het midden kan blijven of de brief van de korpschef van 14 mei 2003⁸ als een besluit in de zin van artikel 1:3 Awb kan worden aangemerkt.

Naar ons idee is dit oordeel van de rechtbank juist. De agent baseert zijn vordering op de niet-nakoming van de toezegging dat hem fl. 25.000,- zou worden betaald. Het niet nakomen van een toezegging is geen besluit, maar (zelfstandig) feitelijk handelen.⁹ Overigens is de brief van de korpschef wel degelijk als een besluit aan te merken en wel als een zuiver schadebesluit. Omdat het zuiver schadebesluit niet appellabel is – en dus weg naar de bestuursrechter niet open staat – was de agent hoe dan ook bij de burgerlijke rechter uitgekomen.¹⁰

3. Opgewekt vertrouwen: de bindende kracht van de toezegging

De volgende vraag die ter beantwoording voorligt is die of de agent (gerechtvaardigd) mocht vertrouwen op de toezegging die hem was gedaan. Uit de jurisprudentie blijkt dat de overheid niet steeds haar woord hoeft te houden.¹¹ Wel is het zo dat de burger die op goede gronden mocht vertrouwen dat een bestuursorgaan een bepaald besluit zou ne-

³ Zie hierover J.A.M. van Angeren, *De gewone rechter en de bestuursrechtspraak*, Deventer: Kluwer 2008, hfdst. 7 (met verwijzingen).

⁴ Wat ook kan is dat het bestuursorgaan zelf heeft aangegeven dat het onrechtmatig heeft gehandeld.

⁵ HR 24 februari 1984, *NJ* 1984, 669, r.o. 3.2 (*St. Oedenrode/Driessen*; m.nt. J.A. Borman). Zie over de rechtspraak van na *St. Oedenrode/Driessen* Van Angeren 2008, hfdst. 9.

⁶ Onder *Staat/Bolsius* (HR 2 februari 1990, *NJ* 1993, 635), onder 3.c.

⁷ En het is ook een lastige regel, zie M.W. Scheltema, 'Rechtsmachtverdeling en formele rechtskracht; een heldere afbakening?', *NTBR* 2009, p. 182-190. Scheltema merkt op dat '(d)e regel (...) inmiddels, mede door de uitzonderingen erop, zodanig complex (is) geworden dat slechts een beperkt aantal ingewijden deze nog geheel kunnen doorgronden' (p. 189, r.k.).

⁸ De rechtbank schrijft per abuis '17 mei 2003' (r.o. 5.1); ze verhaspelt 17 april 2003 en 14 mei 2003.

⁹ Zie B.J. Schueler, *Schadevergoeding en de Awb. Aansprakelijkheid voor appellabele besluiten*. Mon. Awb B-7, Deventer: Kluwer 2005, p. 103-105, met verwijzingen. Schueler schrijft: 'Ik zie het zo, dat de zelfstandigheid van het feitelijk handelen zichtbaar wordt doordat de juistheid van het besluit en die van de mededeling elkaar uitsluiten' (p. 104).

¹⁰ Zie ABRvS 6 mei 1997, *AB* 1997, 229, p. 848, l.k.-849, r.k. (*Van Vlodrop*; m.nt. P.J.J. van Buuren) en hierover, met verdere verwijzingen, Schueler 2005, p. 42 e.v.

¹¹ 'Belofte maakt lang niet altijd schuld', aldus treffend N. Verheij, 'Vertrouwen op de overheid. Het vertrouwensbeginsel in het Nederlandse staats- en bestuursrecht', in: J.B.M. Vranken, N. Verheij & J. de Hullu, *Vertrouwen en rechtszekerheid in Nederland*. Preadviezen voor de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1997, p. 81.

men in beginsel wordt beschermd door het vertrouwensbeginsel. Of kan worden gesproken van gerechtvaardigd vertrouwen hangt af van een aantal omstandigheden. Zo moet de toezegging zijn gedaan door een bevoegd orgaan (§ 3.1) en moet de toezegging voldoende specifiek zijn (§ 3.2). Mocht hieraan zijn voldaan dan kan wat dan heet de toezegging *contra legem* nog roet in het eten gooien (§ 3.3). Hieronder worden deze omstandigheden successievelijk besproken.

3.1 Toezegging door een onbevoegd orgaan

'Uit rechtsstatelijk oogpunt is het ongewenst dat een bestuursorgaan gebonden zou zijn aan vertrouwen dat onbevoegd is opgewekt', aldus De Haan, Drupsteen en Fernhout.¹² Een toezegging gedaan door een onbevoegd overheidsorgaan wordt zelden toegerekend aan het (wel) beslissingsbevoegde bestuursorgaan.¹³ Het is vaste jurisprudentie dat de burger geacht wordt bekend te zijn met de onbevoegdheid van het orgaan; het wordt de burger aangerekend dat het orgaan niet beslissingsbevoegd is en dus niet kan binden.¹⁴ Dat de toezegging door een bevoegd orgaan moet zijn gedaan is daarmee 'een betrekkelijk harde regel'.¹⁵

De Politieregio geeft aan dat Timmermans niet bevoegd was 'enige toezegging' aan de agent te doen. Strikt genomen is het de – wel bevoegde – districtchef die de toezegging heeft gedaan en is het Timmermans die deze toezegging aan de agent kenbaar heeft gemaakt en de toezegging op schrift in het personeelsdossier van de agent heeft doen laten opnemen. De rechtbank merkt hierover op dat de toezegging hierdoor externe werking heeft gekregen (r.o. 5.3). Met de voor de burger strenge jurisprudentie in het achterhoofd vragen wij ons af of de agent niet had moeten begrijpen dat hij geen rechten kon/kan ontlenen aan de correspondentie tussen de districtchef en Timmermans. De rechtbank vindt het van belang dat de twee andere geaccordeerde voorstellen (wel) uitvoering is gegeven (het overmaken van fl. 11.437,65 en de ontheffing van de mobiliteitsverplichting). Wij zien niet in waarom dit precies van belang is (en we kunnen dat ook niet opmaken uit de overwegingen van de rechtbank).

3.2 Een voldoende specifieke toezegging

Als we de rechtbank (toch) verder volgen is de volgende vraag die of de toezegging voldoende specifiek is. Uit het arrest *Menten* van de Hoge Raad volgt dat er sprake is van gerechtvaardigd vertrouwen indien het een uitdrukkelijke en onvoorwaardelijke toezegging betreft. De toezegging moet tevens een persoonlijk karakter hebben en gericht zijn

¹² P. de Haan, Th.G. Drupsteen & R. Fernhout, *Bestuursrecht in de sociale rechtsstaat. Deel 1. Ontwikkeling, Organisatie, Instrumentarium*, Deventer: Kluwer 2001, nr. 61.

¹³ Overigens: hoewel het bevoegde bestuursorgaan niet kan worden 'gedwongen' een besluit te nemen in overeenstemming met de (door het onbevoegde bestuursorgaan) gedane toezegging – omdat dat 'uit rechtsstatelijk oogpunt' ongewenst is – neemt dit niet weg dat het onbevoegde bestuursorgaan aansprakelijk kan worden gehouden op grond van een onrechtmatige daad.

¹⁴ Ortlep merkt in zijn noot onder ABRvS 24 december 2008, AB 2009, 63 (*Helinet*) op dat 'er soms zelfs sprake (lijkt) te zijn van een categorische uitsluiting dat een vertrouwenwekkende (rechts)handeling door een onbevoegd orgaan (of persoon) vanwege de schijn van bevoegdheid aan het beslissingsbevoegde bestuursorgaan kan worden toegerekend' (onder 2). Zie in de noot van Ortlep ook verwijzingen naar andere uitspraken van de Afdeling.

¹⁵ Aldus A.J. Bok, 'Het vertrouwensbeginsel, een beginsel op tegenspraak. Ofwel: botsing van rechtsbeginselen, toegelicht aan de hand van het vertrouwensbeginsel', in: R.J.N. Schlössels e.a. (red.), *In beginsel. Over aard, inhoud en samenhang van rechtsbeginselen in het bestuursrecht*, Deventer: Kluwer 2004, p. 96.

op een specifieke situatie.¹⁶ Aan al deze vereisten lijkt zonder meer te zijn voldaan in het onderhavige geval.¹⁷

3.3 'Foutje' (toezegging *contra legem*)

Een toezegging waarop de burger 'gerechtvaardigd vertrouwt' hoeft niet steeds te worden nagekomen door het bestuursorgaan dat de toezegging heeft gedaan. Het bestuursorgaan kan onder deze toezegging uit als deze toezegging *contra legem*, in strijd met of zonder een wettelijke grondslag, is gedaan. De toezegging *contra legem* doet sterk denken aan de toezegging door een onbevoegd orgaan. Het verschil bestaat hieruit dat de toezegging *contra legem* door een bevoegd orgaan is gedaan op basis van een verkeerde veronderstelling (het orgaan maakt een 'foutje').

Wanneer het legaliteitsbeginsel en het vertrouwensbeginsel botsen delft het vertrouwensbeginsel het onderspit. Of, om met Bok te spreken, '(r)echtsbeginselen (...) leggen het normaliter af tegen geschreven wilsuitingen van de wetgever'.¹⁸ De Hoge Raad heeft in het standaardarrest *Staat/Bolsius* aangegeven dat hoewel de overheid de toezegging *contra legem* niet hoeft na te komen ze wel schadeplichtig kan zijn: de burger kan 'vergoeding vorderen van de schade welke hij heeft geleden doordat hij heeft gehandeld in de door dat optreden gewekte veronderstelling dat in andere zin zou worden beschikt'.¹⁹

De Rechtbank Rotterdam volgt evenwel een andere route. Ze neemt in r.o. 5.4 eerst de hobbels *contra legem*:

'Zij vermag niet in te zien waarom de Politieregio, nadat zij op de hoogte is geraakt van het feit dat de notitie is gebaseerd op onjuiste gegevens, niet haar standpunt mag veranderen en alsnog mag besluiten het voorstel niet te volgen. De Politieregio handelt mitsdien niet onzorgvuldig door [eiser] geen tegemoetkoming ad fl. 25.000,- te betalen.'

Om vervolgens twee regels verderop in het vonnis – in r.o. 5.5 – te overwegen dat:

¹⁶ HR 22 mei 1979, *NJ* 1979, 301, r.o. G.e. (m.nt. G.E. Mulder). Vgl. CRvB 10 juni 2004, <<JB>> 2004/286 (voor een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel '(...) is immers in de regel een expliciete, ondubbelzinnige, schriftelijke toezegging van een bestuursorgaan vereist' (p. 1289, l.k.)) en hierover W. Konijnenbelt & R.M. van Male, *Prof. mr. H.D. van Wijk. Hoofdstukken van bestuursrecht*, Den Haag: Elsevier Juridisch 2008, nr. 40.

¹⁷ Uit *Aruba/Lopez* kan worden opgemaakt dat de burger dan in principe recht heeft op schadevergoeding (HR 19 februari 1993, *NJ* 1993, 704, r.o. 3.4. (m.nt. M. Scheltema). Vgl. HR 25 januari 1985, *NJ* 1985, 599, r.o. 3.3 (*Patelski/Sittard*; m.nt. P.A. Stein)).

¹⁸ Bok 2004, p. 104. Vermeer merkt over de verhouding tussen het legaliteitsbeginsel en het vertrouwensbeginsel het volgende op: 'Mogelijk is de balans ten gunste van het legaliteitsbeginsel doorgeslagen uit de behoefte grenzen te stellen aan het ontstaan van allerlei buitenwettelijke situaties, zoals de Afdeling dat ook heeft gedaan toen zij – eveneens medio jaren negentig – ter bestrijding van de gedoogcultuur de beginselplicht tot handhaving introduceerde' (F.R. Vermeer, 'Hete soep en hete brij. Het vertrouwensbeginsel in de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak en de Centrale Raad van Beroep', in: M. Herweijer, G.J. Vonk & W.A. Zondag (red.), *Sociale zekerheid voor het oog van de meester* (Noordam-bundel), Deventer: Kluwer 2006, p. 2006, p. 287).

¹⁹ HR 2 februari 1990, *NJ* 1993, 635, r.o. 3.3 (m.nt. M. Scheltema). Zie hierover M. Scheltema & M.W. Scheltema, *Gemeenschappelijk recht. De wisselwerking tussen publiek- en privaatrecht*, Alphen aan den Rijn: Kluwer 2008, p. 352.

‘de Politieregio onzorgvuldig heeft gehandeld door [eiser] onkundig te laten van de interne discussie omtrent de juistheid van het geboden bedrag en hem pas in 2003 formeel op de hoogte te stellen van het feit dat de voorgestelde tegemoetkoming niet aan hem zal worden uitbetaald.’

Naar ons idee had de rechtbank er beter aan gedaan aansluiting te zoeken bij de (vaste) jurisprudentie op dit terrein (het orgaan hoeft de toezegging niet na te komen, maar is wel schadeplichtig voor zover de burger overeenkomstig de toezegging heeft gehandeld). Door te overwegen dat de Politieregio niet onzorgvuldig handelt door geen tegemoetkoming te betalen, maar wel onzorgvuldig handelt door de agent hiervan niet (tijdig) op de hoogte te stellen maakt ze een onnodige omweg. Uiteindelijk komt ze namelijk (wel) tot de conclusie dat de agent slechts recht heeft op een vergoeding voor zover hij in overeenstemming met de toezegging heeft gehandeld.

4. Schadevergoeding: zonder schade geen schadevergoeding

Wil iemand aanspraak kunnen maken op een schadevergoeding, dan moet er (wel) sprake zijn van schade; zonder schade geen schadevergoeding.²⁰ In het kader van het leerstuk van het gerechtvaardigd vertrouwen wordt dit vereiste het dispositievereiste genoemd: degene bij wie het vertrouwen is gewekt moet ook overeenkomstig dit vertrouwen hebben gehandeld.²¹ De Hoge Raad en de drie hoogste bestuursrechters zitten wat het dispositievereiste betreft (ongeveer) op één lijn.²² De Rechtbank Rotterdam sluit zich, na de hierboven besproken omweg te hebben genomen, aan bij deze lijn.

De agent stelt schade te hebben geleden als gevolg van de toezegging; hij heeft een motorfiets en een caravan gekocht, zo gezegd om de gevolgen van het bij het dienstongeval opgelopen letsel te verzachten. De rechtbank oordeelt hierover als volgt (r.o. 5.5.):

‘Gesteld noch gebleken is echter dat hij deze uitgaven niet zou hebben gedaan indien hem de tegemoetkoming niet in het vooruitzicht zou zijn gesteld. Bovendien heeft [eiser] het genot gehad van de caravan en de motor. Daarnaast is gesteld noch gebleken dat hij door deze uitgaven in zodanige financiële problemen is gekomen, dat hij hierdoor schade heeft geleden.’

Het is voor ons lastig om te beoordelen of de agent inderdaad (onvoldoende) aannemelijk heeft gemaakt dat hij de motorfiets en de caravan heeft aangeschaft omdat hij er rekening mee hield dat er nog fl. 25.000,- aan hem zou worden overgemaakt *casu quo* dat er sprake is van een *condicio-sine-qua-non*verband tussen de toezegging en de aanschaf van de motorfiets en de caravan. Hetzelfde geldt voor het *obiter dictum* dat is ge-

²⁰ Zie over het causale element van het schadebegrip m.n. A.R. Bloembergen, *Schadevergoeding bij onrechtmatige daad* (diss. Utrecht), Deventer: Kluwer 1965, nr. 12 en zie voorts S.D. Lindenbergh, *Schadevergoeding: algemeen, deel 1*. Mon. BW B34, Deventer: Kluwer 2008, nr. 33.

²¹ Het dispositievereiste heeft overigens niet altijd gegolden, zie P. Nicolai, *Beginnelen van behoorlijk bestuur* (diss. UvA), Deventer: Kluwer 1990, § 294. In de literatuur bestaat er over de rol van het dispositievereiste onenigheid, vgl. bijv. Konijnenbelt & Van Male 2008, nr. 42 (‘Het dispositievereiste speelt vaak een belangrijke rol’) en De Haan, Drupsteen & Fernhout 2001, nr. 62 (‘Het dispositievereiste speelt hooguit een bijkomende rol’).

²² Zie voor een vergelijking van de rechtspraak van de vier rechtscolleges De Haan, Drupsteen & Fernhout 2001, nr. 64.

steld noch gebleken dat de agent door de aanschaf van de motorfiets en de caravan in 'zodanige' problemen is gekomen dat hij hierdoor schade heeft geleden.²³

Dat de agent genot heeft gehad van de motorfiets en de caravan kan hem naar ons idee bezwaarlijk worden tegengeworpen. Degene die schadevergoeding ontvangt is vrij met deze vergoeding te doen wat hij wil (als iemand schadevergoeding krijgt voor een deuk in zijn Porsche Carrera kan hij met deze vergoeding de deuk laten herstellen, maar hij kan deze vergoeding ook vergokken in een casino). Dat de agent een motorfiets en een caravan koopt (en hiervan geniet) is vooral zijn eigen zaak. Maar goed, ook de overweging dat de agent genot heeft gehad van de caravan en de motorfiets is een overweging ten overvloede, en hierover zal in een eventueel hoger beroep niet kunnen worden geklaagd.

5. Conclusie

Het vonnis van de Rechtbank Rotterdam laat zich lastig lezen, omdat de rechtbank steeds in de richting van een andere uitkomst lijkt te redeneren. De rechtbank overweegt achtereenvolgens dat: de Politieregio bij de agent de gerechtvaardigde verwachting heeft gewekt dat hem fl. 25.000,- zou worden betaald (r.o. 5.3, wel vergoeding?), de Politieregio nadat zij op de hoogte is geraakt van het feit dat de notitie is gebaseerd op onjuiste gegevens haar standpunt mag veranderen (r.o. 5.4, geen vergoeding?), de Politieregio door de agent onkundig te laten van de interne discussie onzorgvuldig heeft gehandeld (r.o. 5.5, wel vergoeding?) en ten slotte overweegt de rechtbank dat de agent onvoldoende feiten en omstandigheden heeft gesteld op grond waarvan aangenomen kan worden dat hij hierdoor schade heeft geleden (r.o. 5.5, geen vergoeding...).

Naar ons idee had de rechtbank er beter aan gedaan te overwegen dat de agent geen rechten kon/kan ontlenen aan de correspondentie tussen de districtchef en Timmermans en dat voor zover Timmermans bij de agent het vertrouwen heeft opgewekt dat hem de afkoopsom van fl. 25.000,- zou worden betaald deze niet bevoegd was zich hierover uit te laten. Onze uitkomst verschilt daarmee niet van die van de rechtbank.

J.E. Allaart, advocate bij Pels Rijcken & Droogleeffer Fortuijn
W. Dijkshoorn, promovendus aan de Erasmus Universiteit Rotterdam

²³ Wat de rechtbank precies bedoelt met 'zodanige' is ons niet geheel (lees: geheel niet) duidelijk. Heeft de agent 'een beetje' financiële problemen na de aanschaf van de motorfiets en de caravan? En: hoe ernstig moeten de financiële problemen zijn om te kunnen spreken van schade? Naar ons idee is er (al) sprake van schade wanneer de agent anticipeert op de beloofde fl. 25.000,- door bijvoorbeeld een caravan en een motorfiets te kopen (natuurlijk moet wel het causaal verband tussen de toezegging en de aanschaf van de caravan en de motorfiets worden aangetoond). Als we het goed zien stelt de rechtbank naast het dispositieve-reiste (namelijk: dat de agent door te anticiperen op de beloofde fl. 25.000,- een motorfiets en een caravan koopt) nog een extra vereiste (namelijk: dat de agent door de aanschaf van een motorfiets en een caravan in een nadeliger situatie is komen te verkeren). Dit lijkt ons onjuist.